

EUMIES AWARDS 2024

BELGISCHE GENOMINEERDE ARCHITECTUUR IN DE KIJKER

De 2024 EUMies Awards bekronen de beste architectuur van Europa, met projecten gebouwd tussen april 2021 en mei 2023. In de longlist met 362 projecten uit maar liefst 38 landen lieten ook 18 Belgische genomineerde realisaties zich opmerken. Vijf daarvan zetten we graag extra in de kijker.

Tekst: Eva Goossens

Respect voor het DNA van de site

Dit project, Duchesse van Notan Office, brengt ons naar dens bebouwd gebied in Sint-Jans-Molenbeek, vlak bij het kanaal en gesitueerd in een voormalige industriële zone. Het Brusselse bureau heeft met dit project zijn expertise bewezen in het transformeren van een historische site naar woningen, zonder de oorspronkelijke identiteit van de plek in kwestie teniet te doen. Het ontwerp van het project integreert de bestaande structuren, zoals een eind-negentiende-eeuws herenhuis en twee industriële hallen die met elkaar zijn verbonden door een gedeelde binnenplaats. Door het oude met het nieuwe te verweven, dit met veel aandacht voor de materialiteit, ontstaat er een stijlvol wooncomplex met drie multigeoriënteerde volumes, gecentreerd rond een ruime gemeenschappelijke tuin. Een respectvolle en duurzame benadering van architectuur, weliswaar conform de woonbehoeftes van vandaag en morgen.

Fiche van project

Project: Duchesse
Architect: Notan Office
Locatie: Sint-Jans-Molenbeek

De drie volumes delen een gemeenschappelijke binnenplaats. (Beeld: Notan Office)

Respectvolle architectuur die de essentie van het architectonische erfgoed van Brussel belichaamt. (Beeld: Stijn Bollaert)

Gewoon wonen staat centraal

Maak kennis met Honkhuis, een kleinschalig project voor begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen met een mentale beperking. Het project, met het signatuur van 360 Architecten, maakt deel uit van het masterplan voor de Hertogsite in Leuven, gekend als de site van het universitair ziekenhuis Sint-Pieters en Sint-Rafaël. Binnen dit masterplan krijgt het Honkhuis een prominente plek. De architectuur gaat de uitdaging aan om een trots eigentijds hoekgebouw toe te voegen aan de neogotische architectuur in de directe omgeving. Zonder letterlijk te citeren wordt een bijna klassiek verticaal gevelritme gecreëerd door een spel van erkers en hoekverdraaiingen. De gevel vouwt zich om het woonprogramma heen en creëert tal van specifieke plekken en kamers in het interieur. De architectuur houdt zich bewust ver van al te institutionele clichébenaderingen en probeert in plaats daarvan een eigentijdse interpretatie van het stedelijke herenhuis te zijn. Een huis om in te wonen, geen instituut. De zorgfunctionaliteit is aanwezig, maar nooit beeldbepalend. Niet alleen Honkhuis maar het volledige masterplan Hertogensite zet sterk in op een hedendaagse duurzaamheid op wijkniveau, en bouwt zo mee aan de ambitie Leuven Klimaatneutraal. >

Het programma is kleinschalig en op maat van de bewoners. De zorgfunctionaliteit is aanwezig, maar nooit beeldbepalend. (Beeld: Katrijn De Jonghe)

Het ontwerp van Honkhuis is in de eerste plaats opgevat als een huis, geen instelling. Gewoon wonen staat centraal. (Beeld: Bavo Swijgers)

Verticaal gelegd metselwerk voegt een subtiel ornament toe en creëert een dynamische kroonlijst die in dialoog gaat met de neogotische architectuur van de omgeving. (Beeld: Bavo Swijgers)

Ontwerp van het dynamische gevelbeeld. (Beeld: 360 architecten)

Fiche van project

Project: Honkhuis
Architect: 360 architecten
Locatie: Leuven

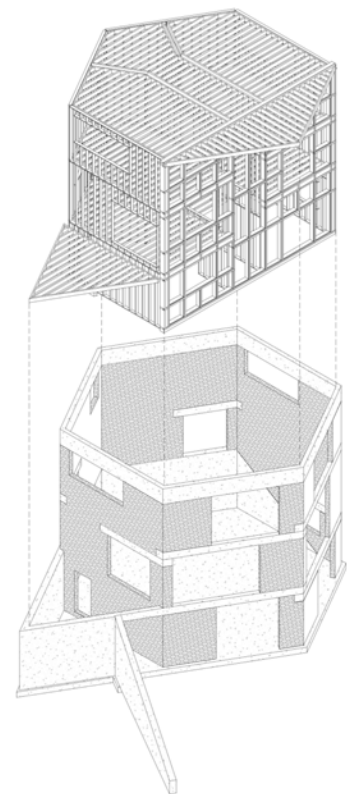
Geometrische vormtaal, gecombineerd met een duurzaam bouwconcept. (Beeld: Stijn Bollaert)

Duurzame zeshoek

Deze energieperformante ééngezinswoning met muziekstudio, geënt op de omgeving en ingebed in het sterk afhellende perceel, verrast zowel door de geometrische architectuur als op vlak van duurzaamheid en de daaraan verwante bouwmethode. Energiezuinig en circulair bouwen zit dan ook in het DNA van BLAF dat er niet voor terugdeinst zichzelf regelmatig opnieuw uit te dagen op dit vlak. Zo vindt BLAF de spouwmuur met veel isolatie niet langer houdbaar als bouwstelsel. Daardoor kwamen ze tot een alternatieve hybride buitenschil die omkeerbaar bouwen mogelijk maakt. Eerst werd de vrijstaande zelfdragende zeshoekige bakstenen muur gebouwd en later de houten constructie als losse constructie binnenin. Daartussen zit biobased droge kalkhennep, met uitstekende isolerende en akoestische eigenschappen en bovendien zowel circulair als afbreekbaar. Er zitten dus geen verbindingen – en bijgevolg geen koudebruggen – tussen de binnen- en buitenkant. Door de compacte zeshoekige en gelijkzijdige footprint van het gebouw staat het volume solitair in het landschap. Aan de achterzijde, binnen de omsloten zeshoek, trekt het beschermd volume zich terug en werd er een houten vliesgevel voorzien die doorloopt over de drie bouwlagen. Hierdoor ontstaat er een patio tussen de vliesgevel en de stenen schil die bovendien als zonnewering fungeert tijdens warme zomermaanden.

Fiche van project

Project: jtB
Architect: BLAF
Locatie: Blanden

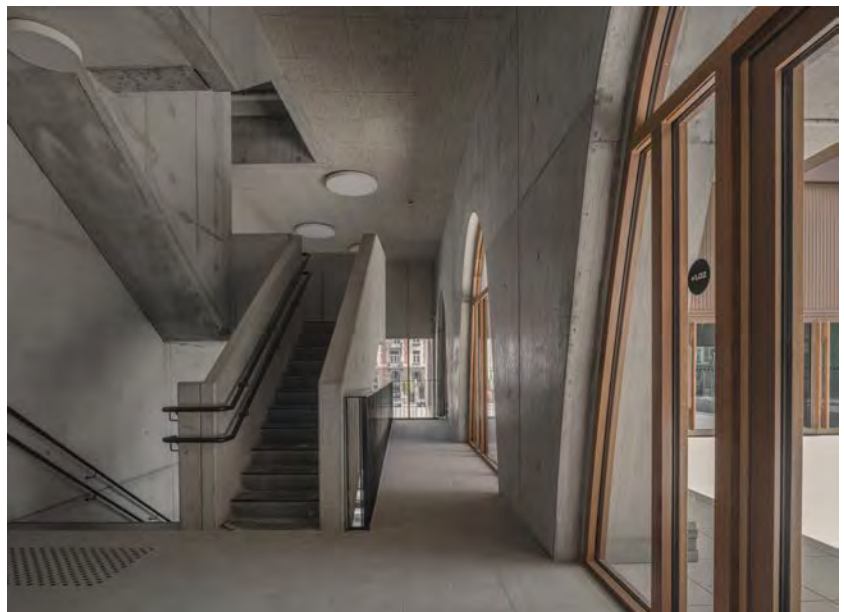
Hybride bouwschil met baksteen en houtskelet. (Beeld: BLAF)

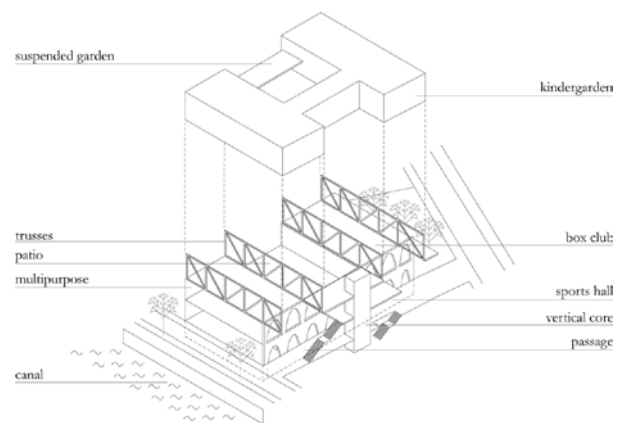
Mal Amjahid, met koperkleurige aluminium gevelbekleding, aan het kanaal in Brussel. (Beeld: Jeroen Verrecht)

Diverse buurtondersteunende functies op compact perceel

Amal Amjahid, ontworpen door &bogdan voor de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, is een collectieve voorziening langs het kanaal in Brussel. Het is ontworpen voor de gemeenschap als een openbare doorgang die Molenbeek en het kanaal met elkaar verbindt. Het optimaliseert het grondgebruik door zes functies, openingen en platformen op een klein oppervlak te stapelen. De structuur biedt maximale flexibiliteit over de vijf niveaus: twee betonnen muren ondersteunen vier demonteerbare spanten die over het aanliggende kanaal werden vervoerd. Dit multifunctionele openbare gebouw, dat door de plaatselijke bevolking is vernoemd naar vechtsportkampioen Amal Amjahid, omvat een café, sporthal, bokscub, centrum voor vechtsporten en een kinderdagverblijf, allemaal met elkaar verbonden door gemeenschappelijke buitenruimtes. Op het gelijkvloers zet een galerij met ruime arcades - de Galerie des Géants - het stedelijk weefsel voort en herbergt de horizontale en verticale circulaties die overlopen in een publiek toegankelijke tribune voor toeschouwers van de sportwedstrijden. Het zichtbeton is een duurzame keuze voor een stedelijke plek die door veel mensen wordt doorkruist. Volgens het concept 'smart shell, low tech' is het gebouw energiezuinig maar niet afhankelijk van complexe technologieën. Een sterk isolerende geprefabriceerde houten gevel bekleed met koperkleurig aluminium plaatwerk omhult de volumes van het project. Nachtkoelers maken het mogelijk om de hallen in de zomer op natuurlijke wijze te ventileren en de thermische massa van de betonstructuur optimaal te benutten. >

De galerij met ruime arcades. (Beeld: Jeroen Verrecht)

Twee betonnen muren ondersteunen vier demonteerbare spanten. (Beeld: &bogdan)

Fiche van project

Project: Amal Amjahid
Architect: &bogdan
Locatie: Sint-Jans-Molenbeek

Oud instituut omgevormd tot uniek colivingconcept

Het voormalige Institut de Mécanique op de site van Val-Benoît is een modernistisch gebouw dat tussen 1932 en 1939 werd gerealiseerd door de architecten Joseph Moutschen en Albert Puters en nog tot 2005 gebruikt werd door de Universiteit van Luik. Het is geworteld in de industriële geschiedenis van de regio, waar het lange tijd symbool stond voor moderniteit en welvaart. Het is Artau Architectures uit Luik die, in opdracht van projectontwikkelaar Life, het oude maar karaktervolle gebouw met een rijke geschiedenis mee nieuw leven inblies en omvormde tot Arc Liège. De renovatie van het instituut had als opzet 232 wooneenheden te creëren, met de focus op appartementen en studio's met loftallures. Men wou de bewoners, vooral een publiek van studenten en jonge professionals, een unieke coliving-omgeving bieden waarin de kwaliteit van de private en deze van de gemeenschappelijke ruimtes niet voor elkaar hoeven onder te doen. Denk daarbij aan een zorgvuldig ontworpen gemeenschappelijke lounge, bibliotheek, game room, thuisbioscoop, fitness- en yogaruimte, spa met sauna en hamam, en een sky lounge met sfeerful dakterras. De oorspronkelijke lay-out met vier vleugels bleef bewaard, waarbij het centrale deel – ooit een grote zaal die door een brand werd verwoest – plaats mocht ruimen voor een groene binnenplaats. Binnenin het gebouw werd elk niveau ontdaan van alle niet-dragende elementen om de betonstructuur bloot te leggen en te benadrukken. De twee ingangen zijn zo uitgevoerd dat de originele elementen zoveel mogelijk intact blijven, met ook zorgvuldig gerestaureerde trappenhalen. Slechts enkele aanpassingen die rechtstreeks verband houden met de huidige normen werden getolereerd. Het gebouw behoudt zijn eigenheid en unieke karakter, ondanks of misschien net door de nieuwe en bijzondere invulling die ook inspeelt op de maatschappelijke trend en nieuwe manieren van samenleven. •

Fiche van project

Project: Arc Liège
Architect: Artau Architectures
Locatie: Luik

Arc Liège, een bijzonder colivingproject in het voormalige Institut de Mécanique. (Beeld: Caroline Dethier)

Project Arc Liège. Architect Artau architectures. (Beeld: Caroline Dethier)

Het project omhelst onder meer ook indrukwekkende leef- en eetruimtes met een plafondhoogte tot 4,60 meter. (Beeld: Caroline Dethier)